

A NOSA TERRA

IDEARIUM DAS IRMANDADES DA FALA

Redacción e Administración

Rúa Real, 36 - 1.º

A CRUÑA

Precios de Suscripción

Na Cruña, mes 40 céntimos. Fora, un ano
6 pesetas. América, un ano 8 pesetas.

PAGOS ADIANTADOS

ANO XI

1.º de Setembro de 1927

Núm. 240

AO DECORREL-OS DIAS

O momento actual de Galicia ten prantexados varios asuntos, desexos de cousas a facer, ademais dos problemas inherentes á vida cultural e política da nosa terra, dos que se ven falando en xornás e conversas. Son todas elas cousas que moral e materialmente estamos obrigados a facer os galegos, pero son cousas que demandan a inmediata aportación de diñeiros, aitos de difícil realización n'un país que como o noso non ten o capital nacionalizado, galeguizado.

A Residencia de Estudantes, a da merca casa-santuario da nosa Rosalía, a suscripción para o premio anual Murguía-Rosalía que no Concello cruñés durme un sono inxustificable, moimentos a varios dos nosos poetas, traslado a Galicia das cinzas de varios galegos ilustres que morreron lonxe da terra que amaron e outras diversas todas d'iste orde. Algunhas camiñan cara a unha pronta realización, aunque non tan de presa como deberan, e outras van camiño de non pasar de degoros.

Cantos escribimos estas follas adicadas por enteiro a laborar por Galicia en todol-os sensos quixéramos ollar convertidos en realidade desexos que honrarian aos nosos groriosos mortos e nos honrarian a nós mesmos por saber cumprir co'a obriga que lles debemos.

Esta sería unha misión a realizar, aunque fose a única, pol-os nosos homes de diñeiro que d'iste xeito, sobre as meritorias exceicións que afortunadamente xa existen, farian algunha vegada algunha cousa pensando na terra onde nasceron e viven. Contribuirían así a grande obra patriótica que dende fai anos xa vimos realizando en Galicia os que, desherdados da fortuna, non podemos ofrecerlle mais que o noso corazón, a nosa firme vontade e o noso pensamento idealista.

Ogallá os chamamentos que n'iste aspecto véñense facendo tamén o acollimento debido e poidanse levar a cabo os desexos actuás que todos temos ou deberíamos ter de labourar pol-a nosa terra, cada un dende o prano e posición que ocupe.

Chegou un home das Américas

Chegou, mais inda ninguén lle falou fóra dos da casa. A nova, coma sempre, espallouse aixiña; falouse pol'a costa entr'os que viñan da vila, choutóu d'eido en eido por riba das sebes, de curro en curro, de cocíña en cocíña. Algús parentes e compañeiros d'outro tempo foran, pol'a noitiña, a visítalo. Atópárono no leito, as escuras, volto de costas á porta, e nin lles diu fala. «Chega ben caducado, o pobrete» saíron dicindo.

Faría dazasete anos que camiñara.

Agora a Sabela estará contentiña. Ben o tiña merescido a coitada, pois mulleres do seu xeito non andan vastas pol-o país. Xa ven de caste dura pr'o traballo. Seu pai o señor Leonardo, foi ó que se dí un home cabal. Un dos derradeiros da xeneración, hoxe cuáseque esquecida dos anterros, que inda non fai moitos anos se puñían na tribuna da eirexa e c'as testas dibuxadas pol-a sinxela enerxía do seu vivir e os corpos valentes carregados d'anos e traballos, figuraban un coro apostóleco agardando pol-a vós de El Señor. Loitando a cotío contras as malas sazós, soupo criar ás dúas fillas privadas de nai e tivo sempre as terras que daba xenio. C'o seu chileque de baeta marela xa estaba no eido d'antes do sol. Millorou as nabeiras e as herdades que con poucos copelos de bacelo, un bocadiño de horta e tres ou catro pezas de monte, compuñan o capitalciño. Hastra adquiriu algunhas leiras que lle demarcaban, millorounas todas, guiando as augas ou maquiando as pedras pra voltar as tonticeiras en terras de pan e tomou en arrendo unha boa finca pra fartarse de centeo, coller medeo cabaceiro de millo de revoltiza e poder manter n'os comareiros unhas xugadas de vacolas. Isto fixoo cando as fillas serviran pra axudala. Unha, a máor, foise prá vila e estivo de criada n'unha boa casa, sempre ben estimada e endexamais esquedecedora do pai. A outra, moza posta e disposta, garrida e forte traballaba na casa e casouse cedo, namorada hastra os miolos. Certamentes o home parecía

grande cousa. Mais o señor Leonardo aixiña se diu conta de que trouxera a casa un xenro señoriteiro e pantanoso. Moito de paseiar os eidos c'un caxato na man, mais non valía pra cargar unha carrada d'estrume e tiña por menos o saír ó xornal com'os mais. E pol-a sua casa, nin pra mandar cantar a un cego. O vello morreu tomado do peito, o mozo camiñou e a probe muller fermosa quedou soila con total-as angueiras ó seu cargo e un neníño de peito.

Fôron dazasete anos de traballo esgrevio mais alomeadas por unha esperanza e un amore inmorredoiros. Il, nin mandou os cartos do embarque, nin unha presa de pesos pr'o fillo. Outros ian e viñan, xiraban letras, esquirbian cartas que puñan ledas as mulleres, sabíase dos seus traballos, adiantos e crebantos. Dend'a outra beira da mar seguían vivindo espritoalmente, na aldeia. A Sabela endexamais tivo o consolo d'unha lembranza. Mantivo a sua honradeza limpa da mais pequena sospeita e iso que non lle faltaron gatos enxomeirados na porta. Criou o fillo e levou os bés coma seu pai os levara. No rego da arada, na friaxe das pozas, no esforzo de turrar pol-o bimbastro nas racheiras do vrau, en todol-os traballos propios dos homes, foise murchando paseniñamente aquela beleza da raza, forte e garimosa. A casada d'un ano está xa no camiño da vellez. Mais agora total-as calamidás ten'as por ben empregadas, pois dende antonte está o home na casa.

Chegou probe, desfeito, comesto por ruín doenza. Non soupo aforrar e ven a que ó cuiden c'os aforros da muller. A Sabela está tola de legria. Ten que traballar dobremente pr'ó millor recibir desprezos e bulras do home afeito a outras mulleres. De fixo qu'agora inda o quer mais e xuraria que nin lle pasou pol-as mentes a ideia de pedirlle contos dos dazasete anos d'esquecemento.

CANTO DE BERCE (inédito)

*Dúrmete neno,
neniño bom;
dúrmete neno,
oh, oh, oh, oh...*

*Catro Auxeliños
con catro espadas,
gardan o leito
xunto d'almoada.*

*Xunto da porta
catro guerreiros,
mentras se durme
gardan o neno.*

*Durme neniño,
neniño bom;
dúrmete neno,
oh, oh, oh, oh...*

*Catro jardiñas,
con veus de prata,
tocan paudeiros
xunto da cama.*

*Catro estrelañas,
baila bailando
son froleciñas
xunt'os teus brazos.*

*Durme meu neno,
neniño bom;*

Do alto do castro lexendario, inmorrente testemoya do paso de cen xeneraciós, a vista perdese nas largacías dos vales.

É o mes de Sant-Iago; o mes da sega.

As bardas de trigo van caíndo, aos golpes da fouce e enchen a cháura verde de cúpulas douradas.

Os corpos dos escravos do legon forman ao se encrinare hacia a terra unha curva interrogante xemea da fouce que empuñan.

*dúrmete neno,
oh, oh, oh, oh...*

*Santa María
chorando a mares,
fai de naiciña
para gardarte.
San Xoseciño
de ollos doirados,
traíche xoguetes
com'un Rei Mago.*

*Dúrmete neno,
neniño bom;
durme meu neno,
oh, o, oh, oh...*

ALVARO DE LAS CASA

Casa de Rola - MCMXXVII

Ainda a pesar de se non saber os nomes dos señores que compoñen o xurado para o moimento a Curros xa se indican e con caracteres de exaitude que non debemos tolerar, os nomes dos concursantes que serán agraciados co premio como si xa a cousa fora amañada de antemán. ¿Vaise repetir novamente o desgraciado caso do busto a Pondal? Considerámonos no deber de dar a voz de alerta con tempo d'abondo para impedir unha cacicada de agravio a Curros e a Galicia.

Mais eu non vexo en todo o que a miña vista alcanza os fortes torsos dos fillos da Galicia.

En troques os vestidos de cores das mulleres, sementan o campo de manchas estridentes.

E ante este espetáculo, pregúntome. Quen arrincou da súa terra aos fillos da vella Celtia?

Levounos o vento malfadado de un erro histórico, d'unha incompreensión secular.

E lonxe moi lonxe da Patria, nas entranas da miña, suando affo na terra allea, no silencio recollido do laboradoiro, onde queira que sexa, os fillos da Galicia, traballarán arreo en beneficio das terras de adopción, pero acibarada a súa vida pol-a lembranza da Patria distante.

* * *

Levounos un erro histórico...

O erro histórico que pertende fechar en moldes épicos, o esprito dun pobo lirico.

* * *

O mesmo erro que pertende facerte trocar o teu trono ¡Oh Apostol Sant-Iago! pol-a grupa d'un branco cabalo, e o teu camiño do ceo, sementado de estrelas, pol-o tráxico camiño da terra, empedrado de mouras ca bezas.

F. A.

A Revista "Céltiga"

A formidabre revista «Céltiga» que en Bos Aires e rexo e nobre paladín da causa galeguista publicou un número extraordinario con motivo do día de Galicia que constitúe un verdadeiro alarde de bñ gusto e orientación. Colaboran n-el as millöres firmas galegas e galeguistas en trañ all's interesantísimos encol de diversas materias e abundan n-il as páxinas escritas na nosa fala.

En todol-os ordes resulta un éxito grandioso que o simpático e patriótico grupo de «Céltiga» engade aos moitos que na súa laboura galegista leva xá conqueridos no tempo que ten de constituído.

Repetimos con éste motivo o cariño que temos para «Céltiga» e a satisfacción mais grande pol-o moito que traballan na Arxentina en favor da cultura edo honor da Terra Nai.

Tamén «El Correo de Galicia» da mesma capital Arxentina publicou un número extraordinario no 25 de Sant-Iago con interesantes orixinás e moitos d'eles escritos en galego.

Cando xá estaba composto o que antecede recibimos o número de «Céltiga» correspondente ao 10 de Agosto e na seición «El momento de Galicia» aparece un editorial titulado «Aspiración» do que copiamos as seguintes e intresantes verbas:

«Con motivo de la aparición del extraordinario de Santiago escrito casi integramente en gallego, son innumerables las felicitaciones que hemos recibido y nosotros siempre optimistas y perspicaces adivinamos la causa. La supremacia del idioma gallego en el número del 25 de Julio ha emociado a nuestros lectores. No está lejano el día en que «Céltiga» aparecerá escrita exclusivamente en gallego. Nosotros hablamos alto y bien y no se van a notar blancos en nuestro auditorio, compuesto de gallegos y de españoles inquietos. Los gallegos todos conocen su idioma y no puede haber un español inquieto que ignore las lenguas romances de la Península».

Así pois «Céltiga» vai aparecer toda ela redactada no idioma noso. Formidabre nova que nos estremece de ledicia. Co-a emoción propia do caso enviamos aos entrañabres irmáns a nosa felicitación pol-o bó acordo e a expresión da nosa satisfacción inmensa. Outra revista galega, e das boas, que fuxe do ridículo bilingüismo e unha irmanciña mais que ingresa na laboura integramente galega a compartir con «Nós» e A NOSA TERRA a mesma tarefa patriótica.

Adeprendan certas revistiñas que se publican por acó na Terra entre púbrico e leitores galegos.

VICENTE RISCO

ABOGADO

SANTO DOMINGO, 47-2.ª — OURENSE

C O U S A S

Quen pense ainda na ineficacia da política detéñase a ouversar o que agora está sucedendo na Irlanda. Os republicanos independentes, o factor extremado dos nacionalismos minoristas, teñen conquerido no Parlamento un número igual de postos ao do actual goberno. Decididos a intervir na actuación parlamentaria, na primeira votación non derrotaron ao goberno por un voto do presidente da Cámara. Está craro que posiblemente os republicanos poden chegar a conquerir o poder e con eso trocar o rumbo da Irlanda con arrego á ideoloxía republicana que anque teña nemigos ten tamén a aquiescencia d'unha gran masa do pobo que por medio do voto manifestou a súa maneira de pensar. Din as crónicas que encol d'esto leímos que sería perxudicial para Irlanda este troque de ourentación que podería traer novamente as loitas sanguíneas que agora están en repouso.

Non podemos determiñar eso d'ende aquí pero o que non cabe dúbida e que o pobo irlandés na súa maior parte pensa ainda na total independencia e afeito como está a ofrendar a súa vida en aras da patria posiblemente lle non asusten as loitas que n'ese senso poideran vir.

De todos xeitos eu quero facer resaltar a enorme importancia e eficacia que ten a actuación política nos movementos nacionalistas. A política en Irlanda fixo e conquireu cousas practicas innegabres.

Porque a política nos pobos que arelan vivir a súa vida propia non é a política que os hespañoles ollamos n'este país senón algo máis elevado que pode ser aparelado per-

feitamente con unha autuación cultural e sentimental que desperte nos cidadáns o amor á Patria e o desexo de traballar pol-a sua emancipación. Unha cousa que tendo a sua parte lírica propia do sentimento patriótico leve consigo tamén o lado practico, eficaz, de adiantar no camiño do trunfo.

Todo pobo que queira liberarse ten que poñer en xogo e labourar en todol-os ordes da vida. E a política queirase ou non é unha das partes máis importantes, quizais a mais da vida dos pobos. Porque todo no mundo é política e mais ainda en casos tan concretos como estes de que falamos.

O que hai que facer para deslindear ben os campos é facer a política d'un xeito sano, e sobre todo unha política propia, de ventaxa e comenencia para o país que a exerce. Así unicamente será como conquerirán o trunfo os países que queren reconstituirse con arrego á súa idiosincrasia.

E o mesmo que na Irlanda, hai que facelo nas nacionalidades que profesan o mesmo ideal ainda que pareza que en certos momentos non poida desenrolarse esa actuación co-a libertade necesaria. Esos momentos completamente circunstanciás, débense aproveitar en se preparar para a época de traballo que despois terá de vir.

Esto é o que deben facer os pobos a que me refiro ou pol-o menos os elementos, organizacios, partidos, que se caracterizan e nomean do xeito ideolóxico que distingue aos irlandeses, nosos irmáns de Raza.

VICTOR CASAS

Este número foi revisado pol-a censura

MOSTEIRO

*As tuas campás cantoras
Fuxiron da capoeira
a aniñar n-outro clochel
¿Vollarán coa primadeira?*

*Os paxaros cantan nisa
e as maus oxivaís arrolan
os niños dependurados
como lampadas das bóvedas.*

*Fuches denantes de Deus
agora és da natureza
pois teu silencio fuxiu
e a vida prendeu na pedra.*

LUÍS AMADO CARBALLO

Pontevedra.

Sociedade d'Arte Pondal

Outra boa e intresante nova que nos chega dos irmans de Bos Aires que como ollarán os nosos lectores non acougan pensando de cote e creando cada día novos elementos para espallar a cultura galega e traballar por Galicia na República Arxentina. Acábase de constituir unha agrupación musical, literaria e coreográfica para traballar en favor da arte e folk-lore galegos.

Para millor coñecemento dos lectores de A NOSA TERRA, do que a nova agrupación vai a ser publicamos a continuación a convocatoria que en galego publicaron os xornás de Bos Aires. Pola nosa parte afeitos como estamos a ollar en dinámica aitividade aos entrañabres irmans da Arxentina non podemos facer outra cousa que reiterarlles as nosas sineiras devocións arelándolles moitos antusiasmos para proseguir a labor

patriótica que con constancia xenerosa e admirable realizan. A convocatoria di así:

Como un foguete qu' estala na escuridade inxente da nosa espritoalidade eiquí na América resprandeceron tremantes as verbas d'alento publicadas encol da nosa obra cultural no Correo de Galicia do pasado domingo.

Fai tempo que boliga entr'a xuventude galega que forma a élite da nosa colectividade o desexo de constituir unha sociedade artística que responda ó xurdiro movemento da renacementa galega, tan ategida de modernismo e d' enxebreza. Este desexo tomou forma na convocatoria espallada entre contados e selectos elementos, firmada polo fino poeta E. Branco Amor e o culto dibuxante C. López Pasarón.

Entusiastamente aceptada e idea na xuntanza celebrada acordouse constituir unha agrupación musical, literaria e coreográfica, c-o nome de «Sociedade D'Arte Pondal», consagrada o espallamento do noso folk-lore autóctono e a levantar o nivel artístico da colectividade galega.

Contando coa colaboración de artistas como Castela, Camilo Díaz, Suárez Couto, Abelenda, e dos directores dos coros «De Ruada», «Cántigas da Terra», Toxos e Flores» que tanto éxito tiveron en Madrid, Toledo, Barcelona e Sevilla, a Sociedade D'Arte Pondal iniciará en seguida os traballos de creación d'un elenco musical e coreográfico, e d'unha escola dramática galega, nos que tomarán parte elementos de tan grande valía como Branco Amor, Suárez Picallo, César Oxea, Lamas Barreiro e outros coñecidos e distintos galeguistas.

Na segredaría da Sociedades d'Arte. Salta 1185 está aberta a inscrición de socios, atendendo todol-os días de 21 a 22 horas.

Todol-os galegos amantes de sua terra teñen a obriga de contribuir a esta obra reivindicadora e de difusión da nosa verdadeira cultura. — M. Dapresa, L. Pérez.

LEA VOSTEDE
A REVISTA
MENSUAL

N Ó S

BOLETIN DA
CULTURA
GALEGA

O NOSO HINO

No ano 1890 celebróuse na Cruña un certame musical do que foron presidente e primeiro segredario o chorado músico Pascual Veiga e o inesquecido historiador Francisco Tettamancy.

Entre as bases do dito certame figurou unha que consistía en premiar con unha pluma de ouro donada por D. Eduardo Vincenti, e unha medalla de prata por D. Uxío Carré Aldao, ao autor d'unha música para o poema de Pondal «Os pinos», levando o nome de Marcha Regional Gallega.

Por consideralo de interés, damos esta noticia e ao mesmo tempo para coñecemento dos nosos lectores e para que figure na colección do noso boletín publicamos completo o poema de Pondal cujas catro primeiras estrofas con música de Pascual Veiga constituíen hoxe o hino galego xá oficial e consagrado.

Que din os rumorosos

Na costa verdecente,

Ó raio transparente,

Do prácido luar...?

Que din as altas copas

D'escuro arume arpado,

Co seu ben compasado,

Monótono fungar...?

—Do teu verdor cinguido

E' de benígnos astros,

Confin dos verdes castros,

E valeroso chán,

Non des a esquecemento,

Da inxuria o rudo encono;

Desperta do teu sono,

Fogar de Breogán.

Os boos e xenerosos,

A nosa voz entenden;

E con arroubo atenden

O noso rouco son;

Mais, só os ignorantes,

E fériidos e duros,

Imbéciles e escuros,

No-nos entenden, non.

Os tempos son chegados,

Dos bardos das edades,

Qu'as vosas vaguedades,

Cumprido fin terán;

Pois donde quer xigante,

A nosa voz pregóa,

A redenzón da bóa

Nazón de Breogán.

Teus fillos agorosos,

En quen honor só late,

A intrépido combate,

Dispondo o peito ván;

Sé por tí mesma libre

D'indigna servidume,

E d'oprobioso alcume,

Rexión de Breogán

A Lusitania, nobre

Os brazos tende amigos;

Qu'ís éidos ven antigos,

Con un puxente afán;

E cumpre as vaguedades

Dos teus soantes pinos,

D'uns máxicos destinos,

Oh grey de Breogán!

Amor da terra verde,

Da verde terra nosa;

Encende á raza briosa,

D'Ousinde e de Froxán;

E aló nos seus garridos,

Xustillos, mal constreitos,

Os doces e albos peitos

Das fillas de Breogán.

Qu'a nobre prole iusinen.

Fortísimos acutos;

Non mólidos coucentos,

Q'á virxes só ben están;

Mas os robustos écos,

Que oh pátria, ben recordas,

Das sonoras cordas,

Das arpas de Breogán.

Estima non s'alcauza,

C'un vil xenido brando;

Cal quen requer rogando,

Con vos qu'esquecerán;

Mas c'un rumor xigante,

Sublime e parecido

Ó intrépido sonido

Das armas de Breogán!

FOGAR E PATRIA

Especial pra CELTIGA).

Poida seja eu o único galeguista que ainda non fixo literatura nin filosofía en col do Día de Galicia. A verdade é que nesta como noutras cuestións, non se me ocurría nin res. I agora, avergoñado de min mesmo. i anque non seja mais que para non ser menos, vou a encher o meu canto, ja que non habrá razón maior para que estea il valeiro nin eu calado.

E falando en prata—a prata ten cor de craridade — Galicia dispón de trescentos sesenta e cinco días ao ano para desenvolver a sua vida. Nun só día, e menos si é de festa, non se fai nada ou faise ben pouco.

Nas festas, sean literarias ou quer gastronómicas, realiza-se un esforzo; e todos sabemos ben que Priguiza naceu dun esforzo. Toda a enerxía, que tiña de sere o seu dinamismo e movibilidade, malgastou-se no apresuramento do paricio, viveu unha vida d'esmorecido, i a derradeira morreu de sede entre dous rios por non tomare o traballo de baixarse a beber.

A esmorga que hoje celebrarán os galegos madrileños — moito mais madrileños que galegos—nos Viveiros da Vila, con muiñeira, cancións típicas, empanadas tamén típicas e viño do Riveiro abondoso, pode sere unha gesta mais ou menos heroica e digna de figurare na segunda parte da historia do enxebriño de lacón con grelos; mais para o futuro de Galicia en libertade porque as almas puras debecen, non deixará de sere unha fartadela, un pulo festeiro enervadore i embazadore.

O que convíña e millor nos arrequecería era convertimos a troula en meditación i o rajo en manjar do espirtu; pero isto require un refinamento cultural qu'a grei tardará moito en abranguere.

Mais compre declararlle a guerra ao baldordo, e considerarmos qu'o día de Galicia ha sere unha exaltación conscente, ha sere o noso día i o día da nosa terra: o día da maxima convivencia polo amor.

Polo amor todo florece e chega a maturidade, i o fogar, niño e santuario da patria, todo tecido d'agarimo e sacrificios, é o medio mais ageitado a tan magna empresa.

A patria ten o mais vivo e puro latejo na intimidade familiar. Nin a escola nin a vida social lle aventajan nisto, e menos no ambiente desgaleguizado das nosas gentes, que deven precisamente da obra derrubadora das familias que sintiron a cobardía inmensa de seren o que naturalmente son.

E que brutalmente gravita nos nosos oídos o peso desta gravísima culpa. Abraia e desconsola ver que os mais obrigados a predicaren co exemplo non lle enseñan aos seus fillos a falaren galego porque non son capaces de «afrontar el ridículo», porque non queren qu'os seus filliños deixen de seren señoritos: señoritos fátuos.

A vida antigalega dos galegos non é mais qu'o lógico resultado deste estado de cousas. Desbotada Galicia do seo da familia non pode vivire nas ruas, na vida de relación nin na cultura.

A patria é toda a vida do home desde o bérce a tumba i ha d'enchere todolos momentos da sua existencia para que seja unha realidade forte e latejante.

Na intimidade do fogar é onde están chantadas as tres pedras fundamenteas do patriotismo: o amor, o exemplo i a autoridade.

Non val que os patrióticos pais badüen nas columnas dos jornaes e revistas, na mesa do café ou na hora solemne do discurso.

O povo non se convence con boas palabras, quer feitos vivos. O miragre da Galicia Galega i en galego que cubizamos ha vire por este camiño, e sinon non virá. Cando en cada fogar galego—no chan e fora del—arda en chanmas d'amore a Terra-Nai a lámpara votiva do enxebriño, no sentido de pureza desta palabra; i a casa galega seja escola e zafra forjador que chonte riscadamente por derriba da lei atafegante

e das preocupacións vergoñentas; i as almas se templen e fique vencido o «ridículo» e vaya nos corazóns a devoción fervorosa, sagra e indestructivel... despois o Día de Galicia abranguerá o seu justo significado. E poida que d'aquela a canción i o baile e tamén o lación con grelos adiquiran valor de rito.

Porque habedes de saber, amigos das esmorgas, que se pode cantar, bailar e comer religiosamente.

VICTORIANO TAIBO.

O moimento a Curros

Están xá expostos ao público os bocetos presentados ao concurso orgaizado pol-a Academia para o proietado moimento a Curros Enríquez na Cruña.

Estivemos a ollal-os e en primeiro lugar ouservamos a ausencia dos nosos millores escultores e arquiteitos e tamén dos hespañoles de renome.

Cando se fixeron públicas as bases do concurso e xa antes tamén expuxéramos a nosa opinión no senso de que sin concurso nin nada pol-o xeito debíasele encomendar a Asorey e Palacios a execución da obra. Non é necesario decir unha vegada mais quenes son Palacios e Asorey nin buscar mais argumentos para defender a idea de que eles farían algo verdadeiramente grande, dino de aprauso e que saberían como ninguén interpretar con toda fidelidade ao poeta. Agora cos proieitos á vista temos que abundar novamente na mesma opinión.

Reconocendo que a cantidade presupostada non chegaría para facer algo verdadeiramente grande, creemos que Palacios e Asorey que non buscarían n'esto ningún afán de lucro saberían, por patriotismo e agradecemento á confianza n'eles depositada, poñer en aitividade todo o seu talento e toda a sua inspiración creadora para aínda dentro dos escasos lindeiros da cantidade fixada facer unha cousa que fose boa por todos conceptos. Así agora temos que lamentar que nin siquera acudiran ao concurso. Perxucios que ocasionou o sistema, de facer a cousa que aínda parecendo quizais mais ampria non había necesidade de chegar a facel-o así pois ninguén censuraria, senón todo o contrario, que xá en firme se lle encomendase aos dous

nosos xeníás artistas a confeición do moimento.

Mais o feito feito está e agora non queda mais que sufrir as consecuencias do mal procedimento adoutado. Que sirva de exemplo para o sucesivo.

E xa falando dos proieitos presentados lamentamos ter que decir que non hai un que interprete exaitamente ao noso poeta. Se de nós dependese decrararíamos deserto o concurso pol-as razóns que mais arriba deixamos ditas e sobre todo porque Curros merece mais, moito mais do que nos amostren os concursantes. O noso cariño ao poeta, e o que él representa para Galicia nos fai aspirar a algo mais grande mais verdadeiramente admirabile e patriótico para perpetuar a sua gloriosa lembranza.

Fica exposta a nosa opinión e agora a ver que fai o Xurado n'este asunto que comenzou mal e parécenos vai rematar peor.

A EDITORIAL "NÓS"

Unha grata nova temos de lles comunicar aos nosos lectores, a quenes, como a nós, producirá sin dúbida unha gran ledicia o seu conocimiento: Referímonos a haberse establecido unha imprénta que baixo o rubro que encabeza estas liñas adicarásese ao patriótico labor de impulsar a impresión de obras literarias e toda crás de traballos que teñan por finalidade a exaltación da nosa cultura.

A este labor, que pol-a grande altura ideolóxica que o move merece ser ollado cos mais grandes entusiasmos por todol-os bós patriotas, adicará por enteiro os seus manifestados entusiasmos o que é Director - Xerente do novo establecemento, noso irmán Anxel Casal, a quen—non creemos que sexa necesario decilo—desexamos os millores éisitos na sua nova empresa pra ben das letras e da Terra galegas.

AS FESTAS DE CODESEDA

Un bón amigo noso, o notabre poeta Xosé Cabada Vázquez, envíanos un programa das festas que iste ano, 6, 7 e 8 de Setembro, vanse celebrar en Codeseda en honor á Virxe da Guadalupe que se venera na sua ermida da Grela.

Ten o programa a novidade simpática de

estar todo él escrito en galego cousa nova até agora que compre facer resaltar e dar a coñecer para que cunda o exemplo. Unha cousa que debera ser natural e obrigada por se tratar de festas nas nosas aldeas entre os nosos paisanos que non empregan outra fala que a galega e que pol-o còstume ou pol-a desgaleguización xeneral a que vergoñosamente temos chegado, resulta feita como é debido algo extraordinario e dino de gabanza.

Alédanos infinito o feito patriótico que honra aos paisanos de Codeseda e ogallá o seu exemplo teña imitadores en toda Galicia.

Un homenaxe a Lúgrís Freire

Celebrouse en Sada o domingo 28 o homenaxe de que xá temos falado. Consistiu n' unha velada literaria onde foi representada a comedia do propio Lúgrís «O Pazo» por un notabre coro de Pontedeume que tamén cantou varias pezas galegas, un discurso interesantísimo de Lúgrís encol da música galega e do sentimento galeguista que arrancou grandes ovacións de entusiasmo no auditorio, un banquete e a colocación do nome de Lúgrís Freire a unha rúa sadense.

Os galeguistas de Bós Aires tamén celebraron aló un homenaxe en honor do querido D. Manuel o 15 de agosto con motivo da publicación de «Ardencias». Un homenaxe que o foi á súa autuación exemprar e de toda a vida adicada por enteiro á Nai Terra. Iste acerto dos irmáns de «Céltiga», meresce o noso mais entusiasta aprauso.

ACADEMIA GALLEGA

O 30 do pasado Agosto no local da Academia celebróuse a receición de Académico numerario do distinto escritor e entusiasta galego D. Xulio Dávila. O traballo presentado pol-o señor Dávila e moi intresante, pois danos a coñecer a un galego erudito e sabio de quen tñíanse entre nós poucas referencias. D. Benito Teijeiro Martínez, que así

chamábase, culto ortigueirán que emigrado na América desenrolou unha gran aitividade literaria e pedagóxica en diversos libros e folletos, encol de materias, algunhas relacionadas con cousas de Galicia e da comarca de Ortigueira. Morreu na Arxentina e como arxentino o consideran as biografías. Por eso resulta mais intresante saber agora que un home de tan alto valer e sinificación literaria fose galego. Debémolle esta acraración ao señor Dávila e por elo meresce agradecimento.

Deulle entrada ao novo académico o ilustre cronista galego e notabre escritor don Federico Maciñeira, noso bon amigo que deu lectura a unhas breves cuartillas, moi sentidas e moi ben escritas falando da labor literaria e galeguista do señor Dávila.

Foi un aito sobrio e intresante pol-o que temos que felicitar á Academia e aos señores Dávila e Maciñeira.

Xosé López Alvarez

Un bon irmán noso que veu da Arxentina, onde reside, a pasar unha tempada na Terra entre os seus, despois de larga ausencia. Novo ainda e fervorosamente apasionado da Idea falamos a eito con il da marcha do galeguismo na Arxentina, el tamén é do grupo «Céltiga», de cantas cousas teñen relación e intrés para o ideal galeguistas.

En Resistencia (Chaco) que é onde vive organizou él un grupo de galegos aló residentes en xuntanza nacionalista propagando o noso idioma, oficial entre eles, a literatura galega e pensando sempre e inspirándose en todo momento n'un patriotismo xurdio e conscente. Unha proba mais de como o pensamento de diñificación e redención galega vai atopando eco e apóstoles en todas partes do mundo onde haxa un galego. Gratísimas impresións tennos causado o querido irmán.

Sexan éstas verbas, ao mesmo tempo que un saúdo oficial, e renovación querendosa da nosa estimación e ledicia por ollalo entre nós hasta o outono que voltará novamente para a Arxentina.

U N C O N T O

Por XOSÉ LÓPEZ VÁZQUEZ

«Aló nos comenzos do mundo cando Deus, Noso Señor andaba moi atafegado con todas aquelas cousas, ocurréuselle, pra dar romat-ô seu gran labor, fixar ô tempo que no mundo habían d'estar ôs distintos animaes y-os traballos y-ocupaciós de cada un d'éles. Comezou pol-as aveciñas y-asina sigueu pol-as demáis castes d'animaes sin que ningún puxera réparos e dando todos a sua conformidade c'oa diviña vontade do Señor. Cand'iba dar romate, pois faltábanlle tan soio catro bicharracos, veu con solpresa qu'estos n'estaban conformes c'ô tempo da sua vida. Pol-o demáis inda non houbera moita queixa, pois fóranse conformando c'os seus destiños e traballos, anque com-ê natural, rosmaban pol-o baixo. Estes animaes eran: o burro, o can, o mono y-o home (que tamén levab-â repersentazón da muller). Veleiqui os reparôs que puxeron y-o modo de como Deus, c'oa sua diviña bondade, foi dando contento a todos. De porteiro, e como introidoutor d'embaxadores, tiñ'un fermoso anxo loiro. Deus estaba sentado n'un gran taburete moi reberetado e n'un estrado cheo de luceciñas de moitos côres. Como segredario tiña outr'anxo tamen moi-belido por certo. Tocoull'â vez ô burro y-este entrou. Fixo moitas reverenzas com'era moi dado n'aquel lugare y-en presenza de quen s'al-contraba.

—Ti erel-ô burro! —díxolle Noso Señor.

—Son, si señore, pra servir a vostede y-a sua vountade.

—Ben. Ti vast'adicar no mundo a carrear moito cango sóbor das costas. Estaras â obdenza do home pr'o qu'êste ch'ordene. Cand'asina non-o fagas levarás moitos paus. Comerás pouco e mal: n'â inverniá toxo picao e n'ô vrao unha pouca d'erba seca. Doita-reite de moi pouc'entendemento pra que che cadre ben o nome que che puxen e serás algo traídor nos teus trafegos.

—Ben está, si señore. ¡É canto dudarei!

—Pois axiñéiche trint-anos.

—Ay Señor meu e todopoderoso! ¡Non podía baixarm'algo da conta?

—Como poder podo, pois, ¿quen s'estrevirá a desfacer o qu'eu teña feito?

—Eso nin que decir ten.

—Boeno. ¿Canto queres que che quite?

—Vint-anos, señor. Pois con dez teño d'abondo.

—Son moitos! Prô... serás compracido.

I-o romatar de decir esto deull'orden ô segredario de que tomara nota. O burro volveu a repetir as reverenzas de dinantes e mais ledo qu'un cuco saleu da presenza do Señor. Chamaron log'ô can y-este fixo as mesmas ou parcidas mostras de sumisión ô Rei do Ceo e da terra.

—¿Ti erel-ô can?

—Asina me chamaban, señor.

—Ben. Pois vouche dar conta dos teus traballos no mundo.

—Está ben, si señore.

—Ti n'a terra traballarás pouco pro tampouco comerás moito. As mais das veces teral-o que buscare ti pol-a tua man xa que non che darán nada como non sexa un qu'outro xorregazo que se perda. Serás de cote larizán. Farás o que ch'ordene ô home a quen obedecerás cegamente. Non terás tan boa ollada com'ô gato mais doutareiche d'un ha olideira como ningun animal. Oubearás sempre. Que non che s'esquenza ô rosmar pol-o baixo e serás moi leal e de bós sentimentos.

—Será cumprid'â sua vontade—dix'o can con voz compunxida ant'a ringleira de disgracias e calamidades que se ll'aveciñaban—¿E canto durarei n'esta vida?

—Trint'anos.

—¡Ay Señor! Agardeceríalle n'a y-alma me rebaixase com'ô burro vint'anos, pois coido que con esa ensarteñada de traballos me vai ser'imposible resistir tanto tempo no mundo. Ademais en pago-a miña nobreza

e lealdade créiome merecente d'ise favore. Ant'esta petizón, noso Señor, fregou a pálpabra e quedouse maxinand'un anaquiño, logo respondín:

—Diantre ¡Non sei como me vou amañar!... pro boeno dareich'ese gusto, terás dez anos de vida: catro de tús-tús, tres de bon can e tres de larizán. Fix'ô can a incrinazón de testa acústumada e saliu d'aquel estrabo tan ledo com'ô burro. Tocoull'ô turn'ô mono que repiteu ô feito pol-os seus compañeiros.

—Ti erel-ô mono?—perguntoulle Deus.

—Son, si señore.

—Boeno. Daréiche logo conta dos teus traballos aló prá terra.

—Ben-está, si señore.

—Ti, pol-o xeneral, non estarás baix'ô mando do home. Terás que buscare ti de comer, si queres manterte, pois naide ch'ô dará. Andarás guindado pol-as ponlas e no chan faral-ô mesmo que s'andiveras ás arrastras. Dotareite de coñocemento d'abondo e serás ô que mais t'has d'asomellar-ô-home. Non serás moi fero e farás rire a todos c'oa tua faciana carantoñenta. O que mais traballo ch'á de dare e buscar pra comer.

—¿E canto m'á durar esa vida?

—Trint'anos.

—Son moitos, señore ¡Si me puidera quitar vint'aniños como lle fix'ô burro y-ô can, agardeceríallo de curazón! Pois vostede debe comprendere que son moitos anos pr'andare de cote en precura de que manterse y-ás arrastras pol-o chan.

—Tes razón, mais...

—Señor, teña piedade de mín.

—Boeno, díxolle Deus c'oa sua bondade sin lendeiros, terei en conta a tua petizón y-asina ll'ô indic'ô meu segredario.

Saleu o mono tan ledo ou mais qu'ô burro y-ô can, mentras que Noso Señor quedou maxinando que faría d'aqueles sesent'anos que lle sobaban. Non s'arredou por eso y-ordenou qu'entras'ô home.

Est'entrou e quedouse como aquelontrado ant'á presenza de Deus y-a suntuosidade y-adorno d'aquel lugare.

—Ti erel-ô home.

—Son, si señore, pra servilo y-adoitar

sempr'á facer ô qu'á sua diviña maxestade m'ordene.

—Moi ben. ¿E ti queres saber pois o teu desenrolo no mundo y-os anos da tua vida?

—Eu quero, si señore, e si vosted'ê xustoso en m'ô decir, escoitareino con moito pracer.

—Direicho pois. Ti n'a terra seral-â creatura privilexiada pra todo. Dotareite d'intelixencia como non fixen con ningún animae. Anque che darei pouca forza c'ô teu saber venceral-ôs a todos. Dareich'unha compañeira moi fermosa y-os dous teredes unhos corpiños moi garridos e lanzales. Comerás ô que queiras, pois ti seral-ô dono da terra y-o meu repersentante n'ela. E pro romate, c'oa tua intelixencia inventarás e sabrás moitas cousas, pero... hastra certos lindeiros xa qu'ô demais gard'ô pra min.

O home ante tanta boa cousa non cabía en sí de ledicia e como xa non ll'ô cocía por mais tempo no corpo, perguntoill'á Noso Señor pol-a sua durazón da terra.

—Trint'anos.

—Señor, parécenme moi poucos.

—Si querel-ôs vinte do burro, ôs vinte do can y-ôs vinte do mono, douchos de moi boa vountade xa qu,asina teño liquidad'ás contas que tiña feito.

—Eo quero, si señore.

—Pois daquela vaite tranquilo que serás compracido.

Saleu d'alí o home moi ledo ant'á felicidade do seu paradiso na terra. Deus quedou tamen conforme pois con aquela petizón deixaba zaxadas aquelas contas, que sempre levaba moi exautas pra non se trocare e pra que lle sairan ben as cousas. D'esa maneira fixará moi ben a idade dos animaes e das prantas. Asina: tres sebes fan a vida d'un can, tres cas á d'unha besta, tres bestas á d'un home, tres homes á d'un corvo e tres corvos á d'un carballo. D'este xeito arregran todo n'este mundo. Agora ben: Oque ô home non maxinara era qu'ô recoller os anos do burro, do can e do mono era c'oa obriga de termar dos traballos e calamidades que Deus ll'es sinalara. D'esta

(Continuaráse).